

nr. 3/2006
Planposten junior

Beste- venner

reiser til Guinea-Bissau!

Visste du at... hovedstaden i Guinea-Bissau heter Bissau? Bla om og bli bedre kjent med landet!

ET LITE LAND MED MYE LIV

Tekst og foto: Alf Berg

Det lille landet Guinea-Bissau ligger vest i Afrika og er et av de aller minste landene på kontinentet. Det er like stort som Hedmark fylke, eller tre ganger større enn Kautokeino kommune. Derfor bor det også ganske få mennesker der: rundt en og en halv million.

Bortsett fra størrelsen er det lite i Guinea-Bissau som minner om Hedmark eller Kautokeino. Flere store elver renner ut i landet, som er like varmt som det er fuktig. Derfor er det også et veldig fruktbart land, med tett skog og store våtmarksområder mange steder. Dyrelivet er også veldig rikt.

Guinea-Bissau er veldig fattig; et av de aller fattigste landene i hele Afrika, og blant de ti fattigste landene i verden. Det har vært flere kriger i landet i mange år, men de siste årene har det vært fred der. Veisystemene er dårlige, helsesitua-

Guinea-Bissau er et av de fattigste landene i Afrika.

sjonen er vanskelig og folk lever i fattige kår. Tenk: En nordmann bruker seks hundre ganger mer strøm i året enn en innbygger i Guinea-Bissau!

Før var Guinea-Bissau en del av Portugal. Det synes godt. Husene har den samme, firkantede formen som i mange andre av de tidligere portugisiske koloniene, og inne i byene står det fortsatt store, fine murhus med balkonger og søyler som portugiserne bygde da de bodde her. Det er fortsatt mange som snakker portugisisk. Dessuten er det mange som har lysere hudfarge fordi det har bodd portugisere i landet lenge. På noen måter kan derfor Guinea-Bissau minne litt om andre land som var en del av Portugal før. Og akkurat som i Brasil, er karnevalet en viktig hendelse i det lille landet. Folk kler seg ut i fine kostymer, og danser i gatene.

Under forrige karneval arrangerte Plan et karneval for de aller minste i et av

Illustrasjon: Malvin

Visste du at... i Guinea-Bissau bor det rundt 1,5 millioner innbyggere? I Norge bor det ca. tre ganger så mange.

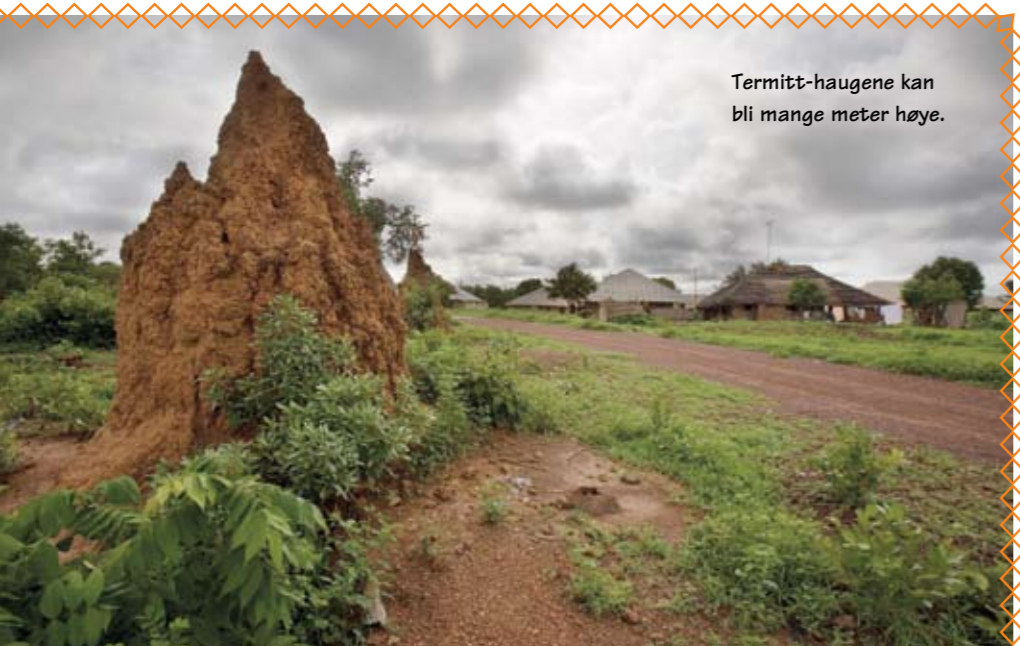
områdene der organisasjonen jobber. Barna danset og sang, og samtidig fortalte de alle som så på om barns rettigheter. En del mennesker i Guinea-Bissau tror at det er riktig å slå barna sine når de er slemme. Det vil barna ha slutt på! Derfor var karnevalet en fin mulighet til både å feire og

forsøke å gjøre ting litt bedre for barna. Det bor mange rare dyr i Guinea-Bissau, for eksempel villhunder, elefanter, sjimpanser, aper og mange forskjellige slanger. Mange trekkfugler fra Europa trives også i elve-deltaene i Guinea-Bissau. Men det man legger merke til først når

man besøker landet, er alle maurene. I Guinea-Bissau er det nemlig masse termitter. Termitter er en type maur som bygger maurtuer som er veldig spesielle. Maurene 'støper' tuene med slim fra kroppen, og når de blander det med sanden i bakken, blir det nesten som en sementblanding. Tuene blir harde som stein! Derfor kan de også bygge store tuer, og noen er mange meter høye. Maurene er mange, og fordi tuene er så vanskelige å fjerne ser du dem nesten over alt. Termitt-haugene kan ligge midt på jorder, helt inntil husvegger, og til og med på noen av fotballbanene ute i landsbyene. Men barna spiller fotball likevel; fotball er nemlig en av de aller mest populære idrettene i landet.

Termitter er en type maur som bygger maurtuer som er veldig spesielle

Termitt-haugene kan bli mange meter høye.

Visste du at... portugisisk er det offisielle språket i Guinea-Bissau?

PARADISISKE ØYER

Guinea-Bissau er et kystland. Noen mil utenfor fastlandet i Atlanterhavet ligger Bijagós-øygruppen. Rett utenfor det fattige, vestafrikanske landet byr disse øyene på det rene sydhavsparadiset. Strendene er lange og hvite, og palmene vaier i vinden. Portugiserne nådde fram til disse øyene lenge etter at de begynte å styre over resten av Guinea-Bissau, og derfor har øyene fortsatt mye av den gamle kulturen igjen.

Området blir nesten ikke besøkt, selv om det omtrent ikke finnes slike øygrupper noe sted i Afrika. I regnskogen og i mangroveskogene finnes plante- og fugleliv som ikke finnes noe annet sted. Det er kanskje bra, for FN har sagt at området trenger spesiell beskyttelse. Noen av øyene er ubebodde, og på andre er det små fiskelandsbyer. Akkurat som inne i landet, finnes det et rikt dyreliv her. Det er sjeldne saltvannsflodhester i området, og noen steder kommer også flere truede havskilpadder inn for å pare seg.

Visste du at... gjennomsnittlig levealder i Guinea-Bissau kun er 45 år? I Norge er den 80 år.

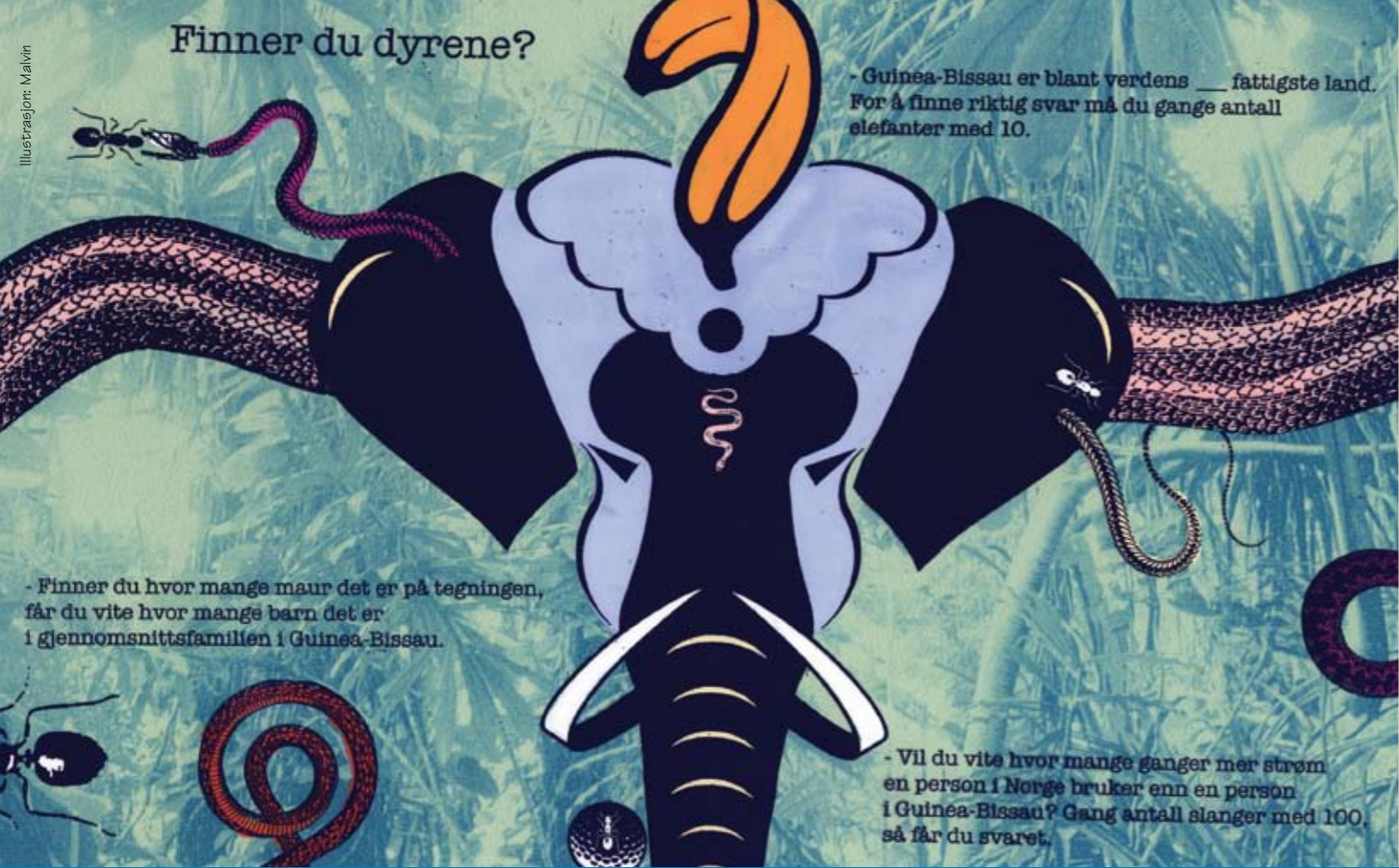
Rett utenfor Guinea-Bissau ligger Bijagos-øyene, som er det rene sydhavsparadiset!

Noen turister er det likevel som reiser ut til øyene utenfor Guinea-Bissau, og når sant skal sies skal det noe til å ødelegge området mens man besøker det. Mange steder finnes det nemlig ikke hoteller, og man må sykle og bo i telt for å komme seg

rundt på de små øyene. Likevel – de som besøker øyene forteller om verdens hyggeligste mennesker og kjempeflotte naturopplevelser. Og det skulle kanskje bare mangle om man ikke måtte stå på litt ekstra for å treffe en flodhest i dens eget hjem?

Finner du dyrene?

- Guinea-Bissau er blant verdens ___ fattigste land. For å finne riktig svar må du gange antall elefanter med 10.

- Finner du hvor mange maur det er på tegningen, får du vite hvor mange barn det er i gjennomsnittsfamilien i Guinea-Bissau.

- Vil du vite hvor mange ganger mer strøm en person i Norge bruker enn en person i Guinea-Bissau? Gang antall slanger med 100, så får du svaret.

■ Gjennomsnittsfamilien har 7 barn ■ Guinea-Bissau er blant de ti fattigste landene i verden. ■ En vanlig nordmann bruker 600 ganger mer strøm enn én person i Guinea-Bissau.

HVORDAN HAR DU DET?

Mariama (7) og Awa (8) fra Guinea-Bissau

Hvem bor du med?	Mamma, pappa og broren min.	Familien min.
Hva er det kjæreste du har?	Mamma og pappa.	Familien min.
Hvilke plikter har du hjemme?	Rydde opp, og noen ganger lager jeg mat.	Vaske opp og gjøre lekser.
Hva har du lyst å bli når du blir voksen?	Lærer.	Jeg vil hjelpe andre mennesker.
Hva frykter du mest?	Å bli syk.	At noen jeg kjenner skal bli syke eller skadd.
Hva gjør deg glad?	Når jeg leker med Mariama.	Når jeg leker med Awa.
Hvem ser du opp til?	Mamma.	Awa. Hun er akkurat som en søster.
Hva synes du er mest urettferdig i landet ditt?	At mange barn har det vanskelig.	At mange jenter ikke får gå på skolen.
Er det noe du vil si til andre i verden?	Vær snill mot andre.	Ikke slåss med hverandre.

Visste du at... i Guinea-Bissau føder kvinner i snitt 7 barn hver? I Norge føder en kvinne i gjennomsnitt under to barn.

BARE BARNEMAT

ERTESUPPE MED KJØTT - SLIK DE LAGER DEN I GUINEA-BISSAU

1 kg fårekjøtt	2 store poteter
4 strimler bacon	2 store gulrøtter
500 gram tørkede erter	3 laurbærblad
1,5 dl ris	salt og pepper
2 store selleristenger	ca. 4 liter vann

Kutt kjøtt, bacon, selleri og løk i biter. Skrell potetene og gulrøttene og grovrasp det. Ha alle ingrediensene, unntatt erter og ris, i en stor kjele. Hell over 1,5 - 2 liter vann. Legg på lokk og kok til det bobler. Skru varmen på lav og la stå i 2 timer.

Ha oppi erter, ris, salt, pepper og 1,5 - 2 liter vann i kjelen. Dekk til med lokk og kok på svak varme i 2 timer til. Det er viktig å røre i gryta, så suppa ikke brenner seg. Suppa skal være tjukk, så du må selv regulere hvor mye vann du vil ha oppi.

